

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene COMUNICAT DE PRESĂ nr. 137/18

Luxemburg, 20 septembrie 2018

Hotărârea în cauza C-51/17
OPT Bank Nyrt. și OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt./Teréz Ilyés și Emil
Kiss

Caracterul abuziv al unei clauze contractuale neclare care plasează riscul de schimb valutar în sarcina împrumutatului și care nu reflectă acte cu putere de lege poate face obiectul unui control jurisdicțional

În luna februarie 2008, doamna Teréz Ilyés și domnul Emil Kiss au încheiat cu o bancă maghiară un contract de credit pentru acordarea unui împrumut în franci elvețieni (CHF). Contractul prevedea că ratele lunare trebuiau să fie plătite în forinți maghiari (HUF), cuantumul acestor rate lunare fiind însă calculat pe baza cursului de schimb valutar curent între forintul maghiar și francul elvețian. În plus, contractul menționează riscul de schimb valutar în caz de posibile fluctuații ale cursului de schimb dintre aceste două monede.

Cursul de schimb s-a modificat ulterior în mod considerabil în detrimentul persoanelor împrumutate, fapt care a dus la o creștere semnificativă a cuantumului ratelor lunare ale acestora. În luna mai 2013, doamna Ilyés și domnul Kiss au formulat acțiuni la instanțele maghiare împotriva OTP Bank și OTP Factoring, două societăți cărora le fuseseră cesionate creanțele rezultând din contractul de credit. În cursul acestei proceduri, s-a ridicat întrebarea dacă clauza referitoare la riscul de schimb valutar nu fusese redactată de bancă în mod clar și inteligibil și putea, așadar, să fie considerată ca fiind abuzivă în sensul directivei privind clauzele abuzive¹.

Între timp, Ungaria a adoptat, în anul 2014, o reglementare care urmărea retragerea anumitor clauze abuzive din contractele de împrumut încheiate în monedă străină, transformarea virtuală în HUF a tuturor creanțelor datorate în temeiul acestor contracte și aplicarea cursului de schimb valutar stabilit de banca națională a Ungariei. Această reglementare avea, de asemenea, drept scop punerea în aplicare a unei hotărâri Kúria (Curtea Supremă, Ungaria) care a statuat că sunt incompatibile cu directiva anumite clauze inserate în contractele de credit încheiate în monedă străină² (această decizie a fost pronunțată ca urmare a Hotărârii Curții de Justiție în cauza Kásler și Káslerné Rábai³). Cu toate acestea, noua reglementare menționată nu a modificat faptul că riscul de schimb valutar este plasat în sarcina consumatorului în caz de devalorizare a forintului maghiar în raport cu francul elvețian.

Dat fiind că în temeiul directivei, clauzele contractuale care reflectă acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii nu intră în domeniul de aplicare al acesteia, Fővárosi Ítéltábla (Curtea Regională de Apel din Budapesta – Capitală, Ungaria), sesizată cu cauza doamnei Ilyés și a domnului Kiss, solicită Curții de Justiție să se pronunțe asupra aspectului dacă poate aprecia caracterul abuziv al unei clauze, în ipoteza în care aceasta nu ar fi redactată în mod clar și inteligibil, chiar și atunci când legiuitorul maghiar, prin faptul că nu a intervenit asupra acestui aspect, ar fi acceptat ca riscul de schimb valutar să continue să fie plasat în sarcina consumatorului în caz de depreciere a forintului maghiar în raport cu moneda străină în discuție.

¹ Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO 1993, L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273).

² Decizia nr. 2/2014 PJE (*Magyar Közlöny* 2014/91, p. 10975).

³ Hotărârea din 30 aprilie 2014, Kásler și Káslerné Rábai (C-26/13, a se vedea de asemenea CP nr. 66/14).

În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea amintește că **norma care exclude din domeniul de aplicare al directivei clauzele contractuale care reflectă acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii** este justificată prin faptul că se poate prezuma în mod legitim că legiuitorul național a stabilit un echilibru între ansamblul drepturilor și obligațiilor părților la contract. **Cu toate acestea, acest lucru nu înseamnă că o altă clauză contractuală care nu este vizată de acte cu putere de lege**, precum, în speță, cea referitoare la riscul de schimb valutar, **este în totalitate exclusă de asemenea din domeniul de aplicare al directivei**. Caracterul abuziv al acestei clauze poate, în acest caz, să fie apreciat de instanța națională în măsura în care aceasta apreciază, după o examinare de la caz la caz, că nu este redactată în mod clar și inteligibil⁴.

În această privință, Curtea consideră că **instituțiile financiare sunt obligate să furnizeze împrumutaților informații suficiente pentru a le permite să adopte decizii prudente și în deplină cunoștință de cauză. Aceasta implică faptul ca o clauză referitoare la riscul de schimb valutar trebuie să fie înțeleasă de consumator atâta pe plan formal și gramatical, cât și în ceea ce privește efectele concrete ale acesteia. Rezultă că un consumator mediu, normal informat, suficient de atent și de avizat trebuie să poată nu numai să cunoască posibilitatea deprecierei monedei naționale față de moneda străină în care a fost exprimat împrumutul, ci și să evalueze consecințele economice potențial semnificative ale unei astfel de clauze asupra obligațiilor sale financiare.**

În plus, Curtea arată că caracterul clar și inteligibil al clauzelor contractuale trebuie să fie apreciat raportându-se, în momentul încheierii contractului, la toate circumstanțele care însoțesc încheierea contractului, precum și la toate celelalte clauze ale contractului, în pofida faptului că unele dintre aceste clauze au fost declarate sau prezumate abuzive și din această cauză au fost anulate ulterior de legiuitorul național.

În sfârșit, Curtea confirmă că îi revine instanței naționale sarcina să invoce din oficiu, în locul consumatorului în calitate sa de reclamant, eventualul caracter abuziv al altor clauze contractuale decât cea referitoare la riscul de schimb valutar, din moment ce dispune de elementele de fapt și de drept necesare în acest scop

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

⁴ Hotărârea din 20 septembrie 2017, Andriciuc și alții. (C-186/16, a se vedea de asemenea CP nr. [103/17](#)).